

han älven fyllas av timmer och de hårt arbetande flottarna, eller "flitioxarna" som han kallar dem. Namnet "flitioxe" är en blandning av överkalixmål och svenska med innebörden en flottningsskarl med en oxes seghet och styrka.

Skrivandet av "Flottare med färg" har varit en återupplevelse av barndomsminnen för Bosse Johansson.

– Jag kommer ihåg känslan när jag sprang ned till älven barfota, jorden under fötterna, flottarna som lade ut bommar. Älven var full av timmer så fort isen hade gått, berättar han.

Flottningen blev stor

Begreppet flottning rymmer en flera tusen år lång historia. Människan har sedan möjlighet fanns använt vattenleder för att transportera gods av olika slag. Bosse Johansson skriver att i Sverige blev gruvdriften på 1300-talet avgörande för flottning i organiserad form. Tjærtunnor, mastträ och skeppsvirke bands ihop och skeppades som fasta flottar längs floder, sjöar och hav. Under slutet av 1800-talet blev lösflottning en standardmetod. Det var också under 1800-talet som flottning blev riktigt stort, då England sänkt sina tullar.

Uppkomst, historia och hur traditionen förts vidare med några nyckelpersoner i fokus berättar Bosse Johansson om i boken. Till vardags arbetar han som journalist på Norrländska socialdemokratens lokalredaktion i Kalix. "Flottare med färg" är resultatet av ett gediget forskningsarbete bland bild och text. Arbetet började han med under sitt friår då han även skrev boken "Dit vägarna bär". – "Flot-

Bosse Johansson återgår bland annat till sin barndoms älv i sin nya bok. Flottarlivet och människorna som levde på flottning är beskrivna i den gedigna boken. På bilden försöker författaren återge stenklippans profil på uppmaning av fotografen.

tare med färg" skrev jag under första fem månaderna i år, till stor del på kvällar och nätter.

Den riktiga nerven

Bosse Johansson visste att väldigt lite var skrivet om flottning i Sverige. Han lånade böcker från bibliotek runt om i landet och tog del av utredningar. Bokens riktiga nerv är hans möten med ett flertal personer som på ett eller annat sätt har med flottning att göra.

Innan skrivprocessen hade han en vanföreställning om att flottning var en norrbottensk företeelse.

– Före mitten av 1800-talet var flottningen störst i södra Sverige. Vi tänker ofta bara på timmerflottning, men vi ska komma ihåg att tjärflottning också var stort, säger Bosse Johansson.

– Tjären var vår tredje största exportprodukt. Sedan flottades virket till sågade trävaror, massa och papper, produkter som fortfarande ger skogsindustrin en tät position.

Människorna berättar

"Flottare med färg" är dels ett porträtt på älvarna där flottningen dominerade, dels på de människor som levde sina liv kring älvarna.

– Jag tänkte att boken inte skulle vara en torr redovisning, utan att människorna skulle berättas.

Boken innehåller flera möten

med eldsjälarna, passionerade och erfarna. Läsaren får bland annat lära känna Signe Olausson som för 70 år sedan var kokerska i skogskojorna. På besök i Böle utanför Piteå återger Bosse Johansson det glada samtalet mellan bröderna Elov och Hilding Sjödin, Artur Ek och Curt Boström. Ämnet är Böle Bom som under sin aktiva tid fungerade som skiljeställe.

Bosse Johansson har kört runt i Norrbotten med anteckningsblock och kamera. Gentemot de intervjuade har han haft ett öppet förhållningssätt.

– Jag har velat prata i deras miljöer och inte nöjt mig med att sitta vid köksbordet och snacka. Om de jag intervjuat varit i form har jag följt med dem ut.

Männen dominerar

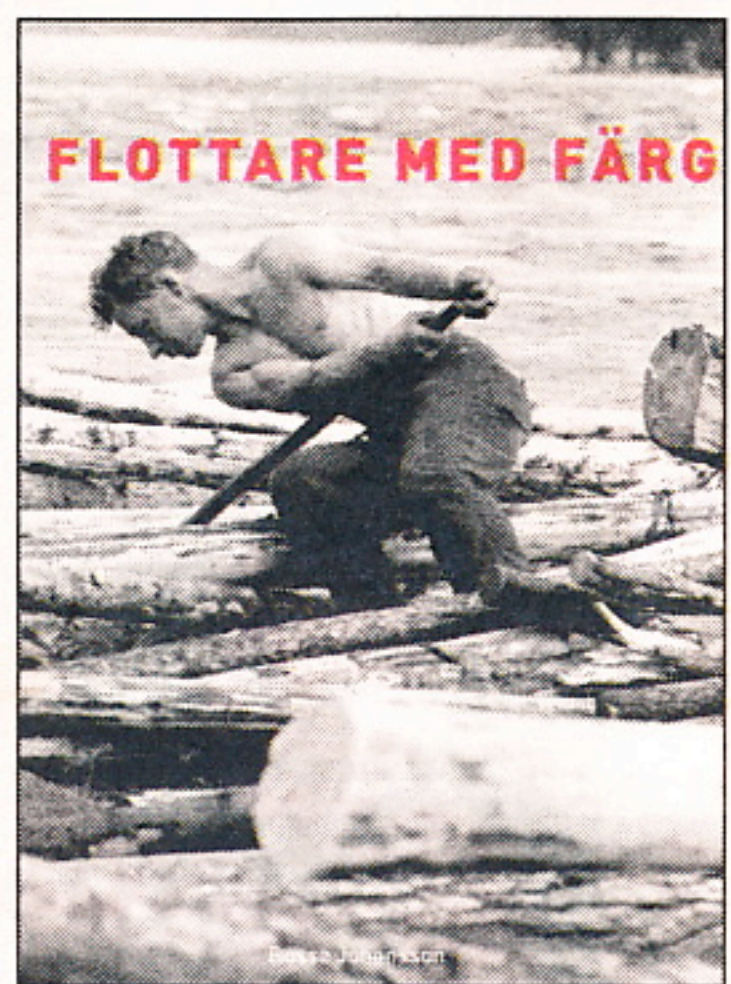
Flottning var utan tvekan ett manligt yrke. Bosse Johansson är medveten om att männen dominerar innehållet.

– Men det hade inte fungerat om inte kvinnorna hade varit med och skött barnen. Flottarna var skogsarbetare på vintrarna och kunde vara borta i månader. Kvinnan var helt ensam och kunde ha tio barn. Det var mycket att fixa med, bara att ta hand om hushållet.

– Kvinnorna drog ett tungt lass, om inte tyngre, säger Bosse Johansson.

"Flottare med färg" innehåller förutom historik och per-

FOTO: NILS JOHANSSON

Omslagsbilden är fotograferad av Stig T Karlsson.

sonporträtt även 729 bilder, ungefär hälften har han fotograferat själv.

– En del jag intervjuat har haft bilder i sina album som de inte tyckt har varit något, men som har varit guldkorn.

Stilen är enkel och liknar reportage-formen. Bosse Johansson skriver in sitt jag medvetet och betraktar samtidigt som han intervjuar och återger.

– Det är mycket talspråk i boken. Det kändes ovanligt för mig som tidningsjournalist. Från början försökte jag skriva skriftspråk, men gav upp och bestämde mig för att skriva som de pratar.

MAGNUS BORG

magnus.borg@pitea-tidningen.se

0911-645 18